

Den Priis, som fordres

Taler

Bernhard Dunker

Dato

21 desember 1863

Sted

Christiania

Omstendigheter

Støtteaksjon for Danmark etter det tyske angrep

- 1 I gamle Dage var der en Konge i Rom, som hedte Tarqvinus Priscus. Til ham kom en Dag en gammel Kone, en Sibylle, og faldbød ham ni gamle Bøger. Kongen spurgte, hvad de indeholdt. "Roms Fremtidsskjæbne", svarede Sibyllen. Kongen spurgte, hvad hun forlangte for dem, og Sibyllen nævnte en stor Sum.
- 5 "Hvor kan du troe", svarede Tarqvinus, "at jeg vil betale en saadan Sum for dine gamle Skroller? gaa!" og Sibyllen gik.

- Efter længere Tids Forløb kom Sibyllen atter til Kongen med Bøgerne, men nu var det kun sex. "Hvor er der blevet af de øvrige?" spurgte Kongen. "Dem har jeg
- 10 brændt", svarede Sibyllen, "som jeg agter at brænde disse, der ere tilbage, dersom du ikke køber dem." Men hun forlangte den samme Priis for de sex som før for de ni, og Kongen viste hende atter bort.

- Endnu engang kom Sibyllen til Kongen med sine Bøger, men nu var der kun tre tilbage, og for disse tre fordrede hun den samme høie Priis, som hun fra først af
- 15 havde forlangt for alle ni. Kongen blev underlig tilmode. Han vovede ikke at lade brænde disse Bøger, der efter Sibyllens Udsagn indeholdt Roms Skjæbne, og han købte de tilbageværende tre for den samme Sum, hvorfor han fra først af kunde have faaet alle ni.

- 20 Men de Sibyllinske Bøger bleve Romerrigets Palladium. I over 1000 Aar bleve de hellige Bøger raadspurgte i alle vigtige Tilfælde, og Verden blev erobret og sammenholdt under deres Auspicier.

- 25 Som Sibylla for Kong Tarqvinus staaer Skjebnen, staaer Fortidens bittre Erfaring nu for Norden med sine Skjebnesvangre Aarbøger.

For den Priis, som fordres, kunne Nordens Folk nu frelse hele Danmarks Rige.
30 Negte vi at betale Prisen, bliver det samme Tilbud os muligens gjort, naar det samme Spørgsmaal reises om Jylland og Fyen, som nu om Slesvig.

Negte vi ogsaa da at betale Prisen, og den bliver aldrig mindre, snarere større, saa vil Spørgsmaalet atter stille sig, naar der ikke er mere tilbage at redde af
35 Danmark end Sjælland, Lolland, Falster og Møen.

Da vil Norden endelig see Tingen klart, da vil det begribe den uhyre Vigtighed, de Danske Lande havde for det, og efter allerede at have tabt Slesvig og Jylland og Fyen og smagt de bittre Frugter af disse Tab, vil det sætte Alting i Vove for at
40 frelse den sidste lille Rest af Danmark.

Men da vil det være for seent, maaske endog til at bevare denne sidste Rest fra ogsaa at gaae ind i Tydskland, men i alle Tilfælde for seent til gjennem
hvilkesomhelst Offere og Anstrengelser at kunne skaffe Norden tilbage den
45 Stilling, som det nu har, og som nu med langt mindre Opofrelser kunne bevares.

Men maaske Kjøbesummen er for høi? Maaske Danmarks Bevarelse for Norden vilde være for dyrt kjøbt, naar den skulde skaffes ved Deeltagelse i dets Krig med
50 Tydskland?

Det er ikke andet eller mindre end hele Nordens Fremtidsskjæbne, hvorom Loddet nu kastes ved Danevirke.

Ikke alene med Hensyn til den udvortes materielle Magt til Lands og Vands, i Krig og Fred er Danmark nødvendigt for Norden, men endnu mere i aandelig Henseende.

Vor hele Aandskultur, der har udviklet sig og baaret saa mange skønne Frugter i
60 vor egen Tid, har naaet denne Udvikling, har søgt, fundet og stillet i sit fulde Lys vor egen individuelle Nationalitet, netop i Kraft og ved Hjælp af den fuldt udviklede og modne danske Aandskultur, til hvilken vor har støttet sig, at hvilken den er bleven kjærlig understøttet, og det ikke mindst der, hvor vor Udvikling tog en fra den danske mere eller mindre forskjellig Retning.

65 Denne Bestræbelse fra vor Side efter at kunne indhente og holde Skridt med den

danske Aandsudvikling, medens vore Arbeider, vore Bidrag, selv hvor den Enkelte allermeest troede at arbeide blot for vort eget Land, dog altid bleve en
70 Deel af den fælles aandelige Skat, og ikke kunde erhverve en større blivende Betydning i Norge end den, de erhvervede i Danmark, denne Kappestrid fra vor Side, der er bleven saa kjærligt og saa kraftigt understøttet fra dansk Side, den have vi især at takke for, at vor unge Nationalitet har naaet sin nuværende
Udvikling i Aandens Rige.

75 Vi have nydt denne Hjælp, denne Velsignelse, ligesom Jorden modtager Himlens qvægende Regn og Solens Lys og Varme, uden at gjøre os Rede for hvorfra det Gode kom, og uden at tænke eller kunne sætte os ind i, hvorledes det vilde være, naar vi havde været alene med vor Nationalitet, afsluttet inden vore
80 egne Fjelde.

Men vi vilde komme til at føle det kun alfor dybt, naar vi bleve staaende alene og ikke mere havde den danske Nationalitet at støtte os til, at vandre Side om Side og kappes med. Vor nationale Aandskultur maatte da sygne hen og visne som
85 den enkelte Gran, der staar eensom tilbage, efterat den grønne Skov viden om den er huggen bort.

Men forholder dette sig saaledes, mine Medborgere, har Forsvaret for Danmarks Sydgrændse en saa skjebnesvanger Vigtighed for vort Land som for hele
90 Norden, bør vi da rolig see Begivenhederne an, og tause vente paa Udfaldet uden fra vor Side at have sat Regjeringen i Stand til endog at vide, at Folket forstaaer Situationens Vigtighed?

Vi vide, at Kongen deler vore Anskuelser og at det er hans Ønske at handle i
95 Overeensstemmelse dermed. Bør da ikke ogsaa Kongen vide, at Folket er enigt med ham?

Kun ringe er i et constitutionelt Land som vort, den Magt, der ligger i en Regjerings personlige Ønske om at foretage noget, hvortil fordres store
100 Anstrængelser og Lidelser fra Nationens Side, naar Folket ikke indseer Nødvendigheden deraf og er villigt til at bære Onderne.

Og det er ikke nok, at Folket er enigt med Regjeringen. Regjeringen maa vide, at den har Folket med sig. Først denne Kundskab, denne Vished lægger Vægt i
105 dens Holdning, lægger Magt i dens Ord og Staal i dens Værge.

Vi se det i Tydskland, men i et omvendt Vrægebillede. Disse Beslutninger, som paa den tydske Forbundsdag fattes af alle de tydske Regjeringer, fattes, det vide
110 vi alle, ikke af de enkelte Regjeringer, efter disses eget frieValg, men fordi Folkets
Lidenskab river Regjeringerne med sig. Om Angreb paa det lille Danmark er
Patrioterne i det hele store Tydskland enige. Alle de 32 eller 34 eller hvor mange
de ere disse tydske Stater af alle Størrelser fra Østerrig og til Lichtenstein ere
enige med hverandre om at overfalde det lille Danmark for at lægge det eller dog
115 for det første en af dets Provindser til det fælles "store Fædreland". Hvorfor?
Væsentlig kun fordi der ikke findes noget andet i denne Verden, hvorom de
forskjellige tydske Landes Patrioter kunne blive enige. Angrebet paa Danmark
er det eneste Løsen, der bliver besvaret af alle tydske Lande, det eneste Banner,
hvorom alle kunne samles.

120

Men naar saa mange tydske Lande kunne blive enige om Angreb paa Norden,
skulde da ikke Nordens tre Lande være enige om det gjensidige Forsvar?

Endnu et Par Ord.

125

Vi have i et halvt Aarhundrede i Fredens og Frihedens Ly sørget for vore
hjemlige Institutioner i alle Retninger. Men vort Folk har endnu ikke vænnet sig
til at hæve Blikket ud over vore egne Grændser. Vore Dale ere smaa og trange,
Fjeldene, som omgive dem, høie, og Folket er i de sidste Aarhundreder blevet
130 vant til at lade de omgivende Fjelde være Grændsen for dets Tankes som de ere
det for dets Øies Synskreds. Dette kan ikke vedblive saaledes. Efterat vi have
ordnet det Nødvendige hjemme, er det paa høie Tid, at Folket lader sit Blik gaa
videre og vænner sig til at tænke paa og forstaae vort Lands Forhold til den
øvrige Verden.

135

Efterat vi have skaffet os vore Institutioner af alle Slags, maae vi ogsaa lære at
dømme om, ved hvilke Midler vi kunne bevare dem.

I Haakonernes og Olaernes Tid steg man op paa de høieste Fjelde for derfra at
140 have Udsigt i det Fjerne. Vore Forfædre satte Varder oppe paa Tinderne og
holdt Vagt der, og naar man fra disse høie Poster saa Fiender fra det Fjerne
nærme sig Landet, tændtes Varderne, og det lyste fra Fjeld til Fjeld og de
knittrende Iilbud kaldte Folket af alle Dale til fælles Forsvar.

Saaledes maa nu vor aandelige Stræben være. Vi maa ikke lade vor Synskreds begrændse af de Fjelde, der omgive vore snevre Dale. Vi maae med Tankens, Aandens og Villiens Magt hæve os op "over de høie Fjelde".

150 Jeg anbefaler med al min Evne, den af os foreslaaede Adresse til Antagelse.

155

Kilde

Morgenbladet, 24. des. 1863.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/den-priis-som-fordres>

160

165

170

175

180